ఆరోజు ఇంటర్వ్యూ.

సర్టిఫికెట్లన్నీ చేతపట్టుకుని రావల సిన టైముకు వచ్చి కూర్చున్నాడు సారధి.

అప్పటికే అక్కడ ఇంత పెద్ద క్యూ ఉంది.

అంత పెద్ద క్యూను చూస్తూనే మనసులో ఒక్క క్షణం నిరాశ తొంగి చూసింది. అంతలోనే మళ్ళీ ధైర్యం తెచ్చుకున్నాడు.

ఉద్యోగం కేవలం ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. వాళ్ళకే. తను బి. ఎ. పైగా. ఒక్కడున్న వాళ్ళందరూ చిన్న పిల్లలుగా, ఇంటర్వ్యూలంటే అంతగా అనుభవం లేనట్లు కనిపిస్తున్నారు, ఏ నలుగురో, ఐదుగురో తప్ప. తనకు ఈ ఇంటర్వ్యూ వివ్వరిది కావాలి. ఇప్పటికి లెక్కలేనన్ని సార్లు—అంటే కనీసం ఇరవై, ఇరవై ఐదుసార్లన్నా ఇంటర్వ్యూలకు వెళ్ళి ఉండటంలో బోలెడంత అనుభవం సంపాదించి ఉన్నాడు. అందుకోసం భయముండా తనకే వస్తుందన్న నమ్మకంలో ఉన్నాడు సారథి.

"సార్" అన్న పిలుపుతో ఏదో ఆలో చిస్తున్నట్టుగా కూర్చున్న సారధి ఉలిక్కి పడ్డట్టుగా చూశాడు.

ఎదురుగా ఆఫీసు ప్యూను నిల్చుని ఉన్నాడు.

తన వంతు వచ్చేసిందేమోనని కంగా రుగా చూశాడు. తనకన్నా ముందుగా ఉన్నవాళ్ళు ఇంకా చాలామంది ఉన్నారు.

ప్యూను అదేం పట్టించుకోకుండా "డైరెక్టరుగారు మీకు బంధువులా, సార్" అని ఎంతో వినయంగా అడిగాడు.

ఆశ్చర్యపోయాడు సారథి.

లేదన్నట్లు తలూపాడు.

"అవునా, పోలికలుంటే దగ్గరి బంధువు లేమో అనుకున్నాను లెండి" అని వెళ్ళి పోయాడు.

[illegible]

[illegible] ఒకే [illegible] సంబంధం లేకున్నా ఒకళ్ళకు ఒకళ్ళకు పోలికలు ఉంటా యేమో!

"ఆ డైరెక్టరు గారికి నా పోలికలున్నా యేమో నా!" అనుకున్నాడు.

[illegible] రెండు గంటలయ్యాక పిలుపు వచ్చింది

[illegible] తెలియకుండానే [illegible] ఉంది. అయినా, [illegible] అడుగు పెట్టాడు.

[illegible] విశాలంగా [illegible] [illegible] ఉంది. [illegible] ఆ [illegible]

అటు చివర నలుగురు కూర్చుని ఉన్నారు. ఇటువైపు ఒక్క కుర్చీ మాత్రమే ఉంది.

మెల్లగా వెళ్ళి అందరికీ నమస్కరించి కూర్చున్నాడు. అందరి కళ్ళలోనూ కొద్ది క్షణాలు ఆశ్చర్యం తొంగిచూసింది.

యాధాలాపంగా తలెత్తిన సారధి మధ్యలో కూర్చున్న రంగనాథం గారిని చూడగానే ఇందాక ప్యూను అన్న మాటలు గుర్తుకు వచ్చాయి.

"నిజమే! ఎక్కడో కొంచెం పోలికలు ఉండడం సహజమే కానీ, మరీ ఇంత ఇదిగానా!".... తెలియని వాళ్ళు చూస్తే వారిద్దర్నీ తండ్రీ కొడుకులు అనుకో వచ్చు.

ఆ ఊహ రాగానే సారథి మొహం మరింత నల్లబడి పోయింది.

"మీ పేరు?" అందులో ఒకాయన అడిగాడు తన చేతిలో ఉన్న సర్టిఫికెట్లను చూస్తూ.

చెప్పాడు.

రంగనాథం తప్ప మిగతా ముగ్గురూ ఏవేవో అడుగుతూనే ఉన్నారు.

రోషన్

అన్యమనస్కంగానే అయినా కరెక్టుగా జవాబులు చెప్తున్నాడు.

"మీ తల్లిదండ్రులు ఎక్కడ ఉంటున్నారు?"

ఉలిక్కిపడ్డట్టుగా అటువైపు …నాడు సారథి.

అడుగుతున్నది రంగనాథం.

ఒక్క క్షణం మౌనంగా ఉండి జవాబు చెప్పాడు.

"లేరు! నా చిన్నప్పుడే చనిపోయారు!" చెబుతున్నప్పుడు కంఠం కొద్దిగా వణికింది.

నిజం! తనకు తల్లి లేదు. తండ్రి కూడా లేనట్టే లెక్క. కాని, అప్పుడప్పుడు అమ్మ జ్ఞాపకం వచ్చినప్పుడల్లా అమ్మమ్మ అంటూనే ఉంటుంది.

"నీకు నాన్న ఉన్నాడురా, నాయనా? కాని, పిరికివాడు. ఎక్కడో ఉండే ఉంటాడు."

కాని, తను మాత్రం ఇంతవరకు ఎవరైనా అడిగితే లేడనే చెబుతూవచ్చాడు.

కాని, ఈరోజు ఇలా రంగనాథాన్ని చూస్తూ ఉంటే అమ్మమ్మ చెప్పింది

నిజమేనేమో అనిపిస్తూంది.

మిగతా పిల్లలకు తండ్రి అంటే ఒక విధమైన భయం, భక్తి, ప్రేమా, గౌరవం ఉంటాయేమో తనకు తెలియదు గాని, తండ్రి అంటే తన మనసులో ఒక విధమైన కసి ఉంది. చెప్పలేనంత అసహ్యం ఉంది. దానికి తగిన కారణం కూడా ఉంది.

"ఇంక మీరు వెళ్ళొచ్చు."

కాగితాలన్నీ సర్దుకుని బయటికి వచ్చేశాడు సారథి.

ఎందుకో లోపలికెళుతున్నప్పుడు ఉన్నంత ఉత్సాహం తిరిగి వస్తుంటే లేదు. ఏదో తనకే తెలియనంత నిర్లిప్తంగా ఉండిపోయాడు.

సాయంత్రంవరకు అక్కడే గడిపాడు. పూర్తిగా కాకపోయినా ఇన్ఫర్మేషన్ చూచాయగా తెలుస్తుంది. వాళ్ళకు వచ్చిన కాండిడేట్స్ ఉన్న లిస్టులో తన పేరు లేదట.

ఎందుకో ఎప్పుడూ లేనంత నీరసం ముట్టేసింది.

ఇంటర్వ్యూ కన్నా ముఖ్యం వస్తున్నకున్నా కళ్ళముందు రంగనాథం రూపమే కదలాడుతోంది.

పోలికలు కలిసినంత మాత్రాన అతడే తన తండ్రి అని స్పష్టంగా తెలియదు గాని, ఒక దౌర్భాగ్యుడి వల్ల పెళ్ళి కాకుండానే తన తల్లికి పుట్టిన తనయుడు తను.

రోడ్డు మీద నడుస్తున్నాడన్నమాటే గానీ, కళ్ళముందు చిన్నప్పటి గతమంతా తిరగ సాగింది.

ఎందుకో మరి అమ్మమ్మ తనను తరచుగా ఎవరింటికీ వెళ్ళనిచ్చేది కాదు. స్కూల్లో చేరిన తర్వాతైనా స్కూలూ, ఇల్లూ తప్ప ఇంకెక్కడికీ వెళ్ళేవాడు కాదు తను. స్నేహితులు కూడా తనకు తక్కువే. తనతో స్నేహంగా ఉండడానికి ఎవ్వరూ అంత దగ్గరగా వచ్చేవారు కాదు. అప్పుడంత తెలిసేది కాదు గాని, ఇప్పుడనిపిస్తూంది- పెద్దలు కూడా తనని చిన్నచూపు చూసేవారని. అది వారి తప్పు కాదు. వాళ్ళు పెరిగిన సమాజం అటువంటిది.

అప్పటికి తనకు ఏడెనిమిది సంవత్సరాలు ఉండచ్చు.

ఒకరోజు ఆనంద్ ఉన్నట్టుండి అడిగాడు:

"రేయ్, నీకు అమ్మ లేదట గదరా!"

"అవును. చచ్చిపోయిందట....... నేను పుడుతూనే చచ్చిపోయిందట."

"ఊరికే చచ్చిపోలేదురా. మా అమ్మ ఆదేదో మందు తాగి చచ్చిపోయిందట."

తనేం మాట్లాడలేదు. ఎందుకో వాడు అలా చెప్పటం తనకు ఇష్టం లేకపోయింది.

"నీకు నాన్న కూడా లేడటరా..... అంటే చచ్చిపోలేదు. అదేమో నీకు నాన్న లేడు. మా అమ్మ నీతో ఎక్కువగా మాట్లాడ వద్దు అంది."

వాడి మాటలు తన చిన్న మనసుకు చాలా బాధ కలిగించాయి. వాడు చెప్పిన దాంట్లో ఆదేదో తప్పుగా ఉన్నట్లని పించింది. పైగా తనకు చిన్నప్పట్నుంచీ కోపం ఎక్కువ. అందులో వాడు చివరగా "మా అమ్మ నీతో మాట్లాడవద్దంది" అనే మాటలు ఇంకా కోపం తెప్పించాయి.

"ఏం మాట్లాడితే?... ఏమై పోతావు?... అవును, నాకు నాన్న లేడు. అమ్మ లేదు. ఎవ్వరూ లేరు. మధ్య నీకెందుకు?.... ఇంకో సారి ఇలాంటి మాటలు చెప్పావో.... అంతే" అంటూ బలం కొద్దీ వాణ్ణి తన్ని తను ఇంటికి పరుగెత్తాడు.

తనకు అమ్మా, నాన్నా లేకపోవడం తప్పా?

అవునూ. రమేష్‌గాడికూడా అమ్మా నాన్నా లేరు. కాని, వాణ్ణి ఎవ్వరూ అలా అనరేం?...పైగా వాణ్ణి చాలా ప్రేమగా, జాలిగా చూస్తారు—"పాపం, అమ్మా, నాన్నా లేరు. చనిపోయారు" అంటూ.

తామిద్దరికీ ఉండే భేదం ఆ వయసులో తెలిసేది కాదు.

అవును మరి. సమాజ ఆచారాలకు, అలవాట్లకు వ్యతిరేకంగా పుట్టిన వాడు తను. ఇద్దరి తొందరపాటుకు కలిగిన అక్రమ సంతానం తను... కాని, అప్పటో ఆ విషయం అంత తెలిసేది కాదు.

అస్తమానం అదే విషయం ఆలోచించి, ఆలోచించి తను బాధపడటమే కాకుండా చుట్టూ ఉన్న మనుష్యుల మీద ఒక విధమైన కసి, ద్వేషం, అసహ్యం ఏర్పరచుకోసాగాడు.

తను ఎలా పెరుగుతూ వచ్చాడో, తన మనసులోని భావాలు కూడా ఆ విధంగానే పెరుగుతూ వచ్చాయి.

ఆ భావాల్ని చెరపాలని ఎవ్వరూ ప్రయత్నించ లేదు.

అమ్మమ్మ, తాతయ్యలకు తన మనసులోని భావాల్ని కనుక్కునేంత ఓపిక లేదు.

తన పెద్దయ్యే కొద్దీ తనలోని ఒంటరితనం మరీ ఎక్కువైపోయింది.

తన పరిధిలోకి వచ్చి స్నేహంగా పలకరించే స్నేహితులు లేరు. పోనీ, తన

గాలెన్

"[illegible]కే నేను దేన్నీ విశ్వసించను. వాటిని నాకు నేను సంతృప్తి వరకు పరీక్షకు పెట్టిన తరవాతనే నమ్ముతాను, నా తరవాత నా పనిని పనంటే ప్రేమా, సత్యాన్వేషణతో ఆసక్తి ఉన్న వాళ్ళు, ఒకటి రెండు విషయాల మీదనే ఆధారపడి, త్వరపడి నిర్ణయాలకు రావడం [illegible]." శారీరక శాస్త్రానికి మూల పురుషుడు అనదగిన గాలెన్ అన్న మాట అది.

పదిహేను వందల సంవత్సరాలు ఆయన రచించిన 'ఎనటామికల్ ఎక్సర్‌సైజ్' అనే పుస్తకం వైద్య శాస్త్రంలో పైలు [illegible] నిలబడింది. ఈ నాటి నిశిత [illegible], ప్రయోగ పూర్వ నిర్ణయా [illegible] ఆయనే కారకుడు.

క్రీ. శ. 129 లో ఆసియా మైనరు (ఇప్పటి టర్కీ) లో, పెర్గామమ్‌ గాలెన్ జన్మించాడు. అప్పట్లో ఆసియా [illegible] నాగరికంగా బాగా ముందంజ [illegible] రోమనులచే పరిపాలించ బడేది.

గాలెన్ తండ్రి లెక్కలు, ఖగోళ శాస్త్రంలో ఆరి తేరిన వాడు. ఆయన పెద్ద శిల్పికూడా. తండ్రి చిన్నతనం లోనే గాలెన్‌కు హితవులు చెప్పేవాడు. "సత్యాన్ని విస్తృతం చేయి. ప్రతి దీనిని [illegible] న్యాయ నిర్ణయం చెయి. ఎవరినీ [illegible]" అని. అయితే, తల్లి గాలెన్‌కు ఓపికను నంటుబట్టించింది. ఆవిడ సరసుగయ్యాళి. ఆవిడను తన జీవితంలో ఏ నాడూ అనుకరించ కూడదని గాలెన్ నిర్ణయం తీసుకున్నాడు.

గాలెన్ తన 17 వ ఏట మెడిసిన్‌లో చేరి "స్మిర్నా", 'కోరింథ్'లలో సంగీతం, భాష, ఖగోళశాస్త్రం, వైద్యం అన్నీ చదువుతున్నాడు. చదువయిన తరవాత రోమను గ్లాడియేటర్లు (పోరాడే యోధులు) కు చికిత్స చేయడానికి నియమించ బడ్డాడు. ఒకరినొకరు కత్తు [illegible] చంపుకోవడానికి వాళ్ళకేం అభ్యంతరం లేదు కానీ, శరీరాన్ని 'తెరిచి' పరిశీలించడానికి వాళ్ళు ఒప్పుకునే వారు కారు.

గాలెన్ రచనలు 20 సంపుటాలు. ఒక్కొక్కదానిలో వేయి పేజీలు. అయితే, అందులో కొన్ని ఈ నాడు లభ్యం కావడం లేదు. గాలెన్ గుండెను గురించి శ్రద్ధగా పరిశీలనలు జరిపాడు. అయితే, రక్త ప్రసరణంలో గుండె యొక్క కుడి కర్ణిక నుండి మంచి రక్తం పెరుసడు తుందని తప్పుగా అంచనా వేశాడు. ఇప్పుడున్న నాడీమండల విజ్ఞానానికి గాలెన్ ఆ రోజులలోనే పరిశీలించి పునాది వేశాడు. నరాలన్నీ మెదడుకు వెన్నుపాము ద్వారా కలపబడి ఉన్నాయని కనిపెట్టడమే గాక, వెన్నుపామును రకరకాలుగా కోసి దాని ఫలితాన్ని వివిధ అవయవాల మీద ఎట్లా ఉంటుందో పరిశీలించాడు.

నాడిని చూసి రోగి రోగ నిర్ణయం చేయడం, భావావేశాల వలన నాడి

వేగంగా కొట్టుకోవడాన్ని గాలెన్ పరిశీలించాడు.

దాదాపు 15 వందల సంవత్సరాలు గాలెన్ వైద్య శాస్త్రంలో అత్యంత ప్రముఖుడుగా పరిగణించ బడ్డాడు. గాలెన్‌ను విమర్శించిన వాళ్ళు హేళనకు కూడా ఆ రోజుల్లో గురయే వారు. అందుకే దేన్నయినా పరీక్షకు పెట్టి చూడమని గాలెన్ హితవు చెప్పింది.

తరవాత శతాబ్దంలో వచ్చిన హార్వే వంటి శాస్త్రజ్ఞులు గాలెన్ ప్రవచించిన రీతుల్లో ఏమయినా తప్పులు ఎత్తి చూపిస్తే ప్రజలు ఒప్పుకునే వారు కారు. పైగా "అవునా . . . పంద సంవత్సరాలకు పూర్వం గాలెన్ మానవ శరీరాన్ని పరిశీలించి వ్రాసిన విషయాలు కదా. మరి ఈ నంద సంవత్సరాలలో మన శరీర నిర్మాణం బాగా మార్పు చెందిందని మీ రెందుకనుకోరు ?" అని ఎదురు ప్రశ్నించే వారు.

తన పరిశోధనలతో ఓ శతాబ్దాన్ని అంతగా ప్రభావితం చేసిన మహనీయుడు గాలెన్.

రచన, చిత్రం :

రుక్మిణి

పంచదార మరియు వరి అన్నము, బంగాళాదుంపలు లాంటి పిండి పదార్థములు ఎక్కువగా తినటం వలననే మధుమేహం కలుగవచ్చును.

'హెల్త్ క్విజ్' NO. 35

గ్లూకోవిటా గ్లూకోజ్ ఫీచర్

తగు జాగ్రత్తలు తీసుకొనని పక్షంలో మధుమేహం ప్రాణానికి హాని తేయ వచ్చును.

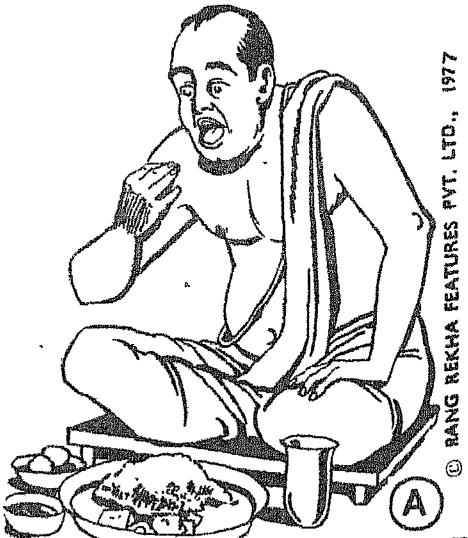

© RANG REKHA FEATURES PVT. LTD., 1977

మధుమేహం

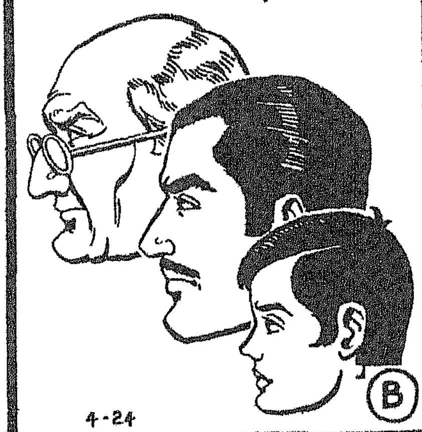

4-24

డా॥ వి.ఆర్. ప్రభు

మాకు చేరిన మొదటి సరియైన జవాబులు గల 10 ఎంట్రీలకు 100 గ్రాముల 'గ్లూకోవిటా గ్లూకోజ్' ప్యాకెట్లు పారితోషకముగా పంపబడును.

హెల్త్ క్విజ్ నం. 33 లో 'A' తప్పు. బరువు ప్రమాణికంగా తీసుకొంటే కొవ్వుకంటే, తేనెలో కెలరీలు అధికంగా వుండును.

మధుమేహం వంశపారంపర్యక మైన వ్యాధి. తగు మాత్రముగా పాన్‌క్రియాటిక్ హార్మోన్, ఇన్సులిన్ లేని పక్షంలో ఇది సంభవించును.

• ఇందులో పేర్కొనబడిన మూడు విషయాలలో ఒకటి తప్పు కావచ్చు. తప్పయినచో సరియైన జవాబు వ్రాసి ఈ కూపన్‌ని పూర్తి చేసి, ఈరోజే క్రింది అడ్రసుకు పంపండి. అన్ని కరెక్ట్/స్టేట్‌మెంట్ A / B / C * తప్పు. సరియైన జవాబు జతపరచబడినది.

* తప్పయినది కొట్టివేయండి.

Health Quiz/హెల్త్ క్విజ్ నం 35
Post Box No. 7004
Bombay-400 028.

పూర్తి పేరు ....

చిరునామా ....

హెల్త్ క్విజ్ నంబరు 35 లో ప్రశ్నలకు జవాబులు హెల్త్ క్విజ్ నంబరు 37 తోబాటు ప్రచురించగలము

చెయ్యి పట్టి లాక్కొని తన పరిధిలోకి తీసుకునే ఆస్కృలూ లేరు.

అల్లాగే బి. ఎ. అయింది.

తనమీద చెప్పుకోదగ్గంత ప్రేమ లేకపోయినా, కూతురి కొడుకు అనే భావంతోనో, మరెందు చేతనో కర్తవ్యం అంటూ దాన్ని నిర్వర్తించారు అమ్మమ్మ, తాతయ్య.

ఆ రోజు నుంచి తన కాళ్ళమీద తను నిలబడా లనుకున్నాడు. కాని, తన మనసులో ఉండే ఏ కోరిక నెరవేరిందని అది తను అనుకున్నట్లు జరగటానికి?

బి. ఎ. పట్టా చేతికి పుచ్చుకొని దగ్గర దగ్గర అయిదేళ్ళవు తున్నా, ఉద్యోగం అనేది దరిదాపుల్లో కన్పించడం లేదు.

అంతవరకూ ఎప్పుడూ పల్లెత్తు మాట అనని అమ్మమ్మ మెల్లిమెల్లిగా విసుక్కోవడం ప్రారంభించింది.

"ఇంటికి తలవంపులు తెచ్చి అది పోయింది గాక, శనిలా ఇంకొకటి నెత్తి మీద....."

"పైసా సంపాదనలేదు గాని, మూడు పూట్లా కడుపుకు పడాలంటే, ఎల్లాగో?"

ఎంత మెల్లిగా సణుక్కున్నా చాలా స్పష్టంగానే తన చెవుల్లో పడేవి ఆ మాటలు.

పాపం! వాళ్ళు మాత్రం ఏం చెయ్య గలరు?.... ఒక్కతే కూతురని అల్లారు ముద్దుగా పెంచితే, ఇంటి పరువు ప్రతిష్ఠ లన్నీ మంట గలిపి, పెళ్ళి కాకుండానే తల్లి అయి, ఆ పిల్లాడి విషయం పట్టించుకోకుండా తన దారి తను చూసుకుంటే, వెనకా ముందూ ఇం కెవరూ లేదు గదా అని సంఘానికి భయపడకుండా తనను చేరదీసి, పెంచి పెద్ద చేసింది గాక, ఇంకా చెయ్యమంటే వాళ్ళు మాత్రం ఏం [illegible]లరు?....

న్యాయంగా ఆలోచిస్తే ఈ వయసులో వాళ్ళని తనే ఆదుకోవాలి!

ఆలోచిస్తూ వెళుతున్న సారథి ఎదు రుగా వస్తున్న బస్సు గట్టిగా హారన్ వెయ్యడంతో ఈ లోకంలోకి వచ్చాడు!

అనాలోచితంగా పాంటు జేబులోకి పెట్టిన చెయ్యికి అయిదు రూపాయల నోటు తగిలింది.

ఊరికి తిరిగి వెళ్ళటానికి ఈ అయిదు ఖర్చయిపోతాయి. మహా మిగిలితే ఏ ఏభై పైసలో మిగులుతాయి. ఆ ఏభై పైసల్తో వాళ్ళను తనేం ఆదుకోగలడు?" చిన్నగా నవ్వుకున్నాడు.

"ఆదుకోకపోతే పోయాడు. కనీసం వాళ్ళకు తన బరువు బాధ్యతన్నా ఉండ కూడదు."

ఆలోచిస్తూనే బస్సు స్టాపువైపు నడక సాగించాడు.

*   *   *

ఆ రోజు తెల్లారి లేచినప్పటి నుండి చెప్పలేనంత విసుగ్గా ఉంది రంగనాథం గారికి.

కంపెనీకి కూడా పోవాలనిపించడం లేదు.

కంపెనీకి రావడం లేదని కబురు పంపి, ఇంట్లో కూర్చుని హాయిగా తనివి తీరా నిద్రపోవా లనిపిస్తోంది.

విరక్తిగా నవ్వుకున్నారు తిరిగి.

ఇంట్లో కూర్చుని హాయిగా నిద్ర పోవడమా?... అది ఇంక ఈ జన్మలో జరుగుతుందా?...ఒంటరితనం చూసి సత తృతులా జలగల్లా పట్టి పీడించ్యేలా? ఆరోకటి లేని తలనొప్పి? ఓపిక చేసుకుని కంపెనీకి వెళ్ళడమే మంచిది. ఇంట్లో మాత్రం ఏం ఉంది?... తనూ, ఆ ఇంటికి ఓ అలంకార గోడలు [illegible]

అంతలోనే జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఆరోజు ఇంటర్వ్యూ ఉందని. సెలక్షన్ కమిటీ మెంబర్లలో తానూ ఒకడు. తప్పకుండా వెళ్ళాలి.

"ప్చ్! వాళ్ళు నోటికి వచ్చినవన్నీ చెబుతూ ఉంటే గంటల తరబడి కూర్చుని వినాలి. ఎంత బోర్!...అయినా తప్పదు మరి."

స్నానం చెయ్యడానికి బాత్‌రూమ్ వైపు నడిచారు.

రంగనాథంగారు ఆ కంపెనీకి జనరల్ మేనేజర్. అదిగాక మిగతా చాలా కంపెనీల్లో షేర్లు ఉన్నాయి. ఊళ్ళో ఉన్న పెద్దమనుషుల జాబితాలోకి చేరినవాడు. అంత ఆస్తికి యజమాని తానొక్కడే. తన తర్వాత అనుభవించడానికి మరెవ్వరూ లేరు.

వచ్చిన కాండిడేట్స్‌ను పరీక్షిస్తున్నాడే గాని, అదేదో యాథాలాపంగానే జరిగి పోతూంది.

అంతలో ఇంకో కాండిడేట్ వచ్చాడు. యాథాలాపంగా అతనివైపు చూసిన రంగనాథం గారు పర్యం మరిచి అతని వైపే చూస్తుండి పోయారు.

అతను వచ్చి కూర్చున్నాడు.

ప్రక్కనున్న జయరాం అడిగాడు "మీ పేరు?" అని.

"సారథి!" జవాబు చెప్పాడతను.

ఎందుకో ఆ కంఠంలో ఒక విధమైన నిర్లక్ష్యం కన్పించింది రంగనాథంగారికి.

ప్రక్కనున్న వాళ్ళు అతన్ని ఏవేవో అడుగుతూనే ఉన్నారు.

అతను జవాబు చెబుతూనే ఉన్నాడు.

రంగనాథంగారు మాత్రం అతడినే చూస్తూ ఉండిపోయారు.

ఆ కళ్ళు, ముక్కు, నోరు, ఆ ఫాలభాగం—అంతా-అంతా . . . అల్లాగే ఉన్నాయి.

చిన్నప్పుడు తను కాలేజీలో చదువు కుంటున్నప్పుడు తీసుకున్న ఫోటోతో పోల్చి చూసుకుంటే అంత పెద్ద తేడా ఏం కనిపించదు.

చివరికి తను నోరు తెరిచాడు.

"మీ తల్లితండ్రులు ఎక్కడున్నారు?"

"లేరు. నా చిన్నతనంలోనే పోయారు." ఎంత నిర్లిప్తంగా చెప్పాడు అనుకున్నారు.

ఆ తర్వాత తనేం అడగలేదు. అతని తల్లి పేరు అడుగుదామనే అనుకున్నాడు కాని, అది వ్యక్తిగత ప్రశ్నయిపోతుంది. మంచిదికాదు.

సారథి వెళ్ళిపోయాడు.

మిగతా మెంబర్లు అతడిని చాలా ప్రశంసించారు.

"ఉద్యోగం ఇతడికే ఇద్దాం. ఇంటర్వ్యూలో చాలా బాగా ఆన్సరు చేశాడు" అన్నారు.

ఉలిక్కిపడ్డారు రంగనాథంగారు.

వాళ్ళతో తాను ఏకీభవించలేక పోయారు. అతడికి ఉద్యోగం ఇవ్వటానికి నిరాకరించారు.

వాళ్ళకు చాలా ఆశ్చర్యమనిపించినా తన మాట వినక తప్పిందికాదు.

ఫలితంగా సారథికి ఆ ఉద్యోగం రాలేదు.

అతడు చాలా నిరాశతో ఇంటికెళ్ళిపోయాడేమో గాని, రంగనాథానికి చాలాసంతోషంగా ఉంది. ప్రొద్దుట్నుండి తనలో ఉన్న విస్పృహా, ఒంటరితనం చేతో తీసేసినట్లే మాయమయి పోయింది.

సారథి ఎవరైనాగాని, అతనంటే ఓ విధమైన అభిప్రాయం ఏర్పడి పోయింది.

అతన్ని దగ్గరగా పిలవాలని, అతడితో గంటల తరబడి కూర్చుని కబుర్లు చెప్పాలని, ఇంకా ఏవేవో చెయ్యాలనిపించింది.

సారథిని చూస్తూంటే ఎప్పుడో మర్చిపోయానన్న గతం, సారథి వయసులో తాను అనుభవించిన అనుభవాలు జ్ఞప్తికి రాసాగాయి.

అప్పుడు తానూ సారథి అంతే ఉండేవాడు.

కాని, సారథిలా నీరసంగా, ఉత్సాహం లేకుండా కాదు: అస్తమానం ప్రతుళ్ళుతూ నవ్వుతూ, ఇతరులను నవ్విస్తూ ఉండే వాడు.

సారథిలా మాసిపోయిన బట్టల్లో కాదు—నీట్‌గా అస్తమానం టకప్ చేసుకొని, ఆడపిల్లల్ని ఆకర్షించేంత ట్రిమ్‌గా ఉండేవాడు.

తను ఒక లక్షాధికారి ఏకైక పుత్రుడు. తానంటే అమ్మా నాన్నలకు అతి గారాబం.

ఎక్కడికి వెళ్ళాలన్నా మోటారు సైకిల్ ఉండేది.

చాలామంది ఆడపిల్లలు అతనివల్ల ఆకర్షింపబడ్డారు కాని, తనను ఆకర్షించిందిమాత్రం—అనుపమ ఒక్కతే.

తనలాగ లక్షాధికారి కూతురు కాకపోయినా, వాళ్ళకు ఉన్నంతలో అనుపమకు లోటు లేకుండా జరిపే వారు.

అనుపమ వాళ్ళ నాన్న స్కూలు మాష్టారు.

అయినా, కూతురు ఇష్టపడుతూందని ఆడపిల్లలకు కాలేజీ చదువు లేమిటా అనుకునే రోజుల్లోనే ఎవడికీ భయపడకుండా కాలేజీలో చేర్పించారు.

సన్నగా, పొడుగ్గా, తెల్లగా, ఇంత పెద్ద వాలుజడతో అందంగా ఉండే అనుపమ అంటే చాలా ఇష్టం తనకు.

మాష్టారింటికి వస్తూ పోతూ ఉండేవాడు తను.

మధ్య మధ్యలో అనుపమతో కబుర్లు చెప్పేవాడు. అందులో కాలేజీ కబుర్లు, చదువు విషయాలు—ఇంకా ఎన్నో, ఎన్నో, ఏమేమో మాట్లాడుకునేవాళ్ళు.

రాను రాను ఆ స్నేహం ఇంకో రకంగా మారిపోయింది.

వయసులో ప్రపంచమంతా అందమైన రంగులతో ఎంతో చైతన్య వంతంగా కనిపించింది.

ఈ సంఘం, కట్టుబాట్లు, అదీ ఇదీ అంతా చెత్త కబుర్లలాగ అనిపించాయి.

అలా నెల్నాళ్ళు సాగలేదు.

ఒక రోజు హఠాత్తుగా ఉన్నట్టుండి అమ్మ అంది:

"మీ మామయ్య తొందరపడు తున్నాడురా విశాలకు పెళ్ళి చెయ్యాలని. మీ నాన్నగారు, మామయ్య కలిసి వచ్చే నెల్లో ముహూర్తం నిశ్చయం చేశారు."

ఒక్కసారిగా నెత్తిమీద పిడుగు పడ్డట్లనిపించింది.

చిన్నప్పట్నుండీ విశాలను తనకు ఇవ్వాలనుకుంటున్నారే గాని, ఎప్పుడూ తన అభిప్రాయం అడగలేదు. అడగ లేదు కాబట్టి తన కిష్టంలేదని తనూ చెప్పలేదు. కాని, ఇప్పు డెలా?... ఓ వారం రోజులు బాగా ఆలోచించి చివరికి అమ్మతో చెప్పాడు.

వింటూనే అమ్మకు చాలా కోపం వచ్చింది.

"ఛీ ! నా కొడుకు ఇలా అవుతాడని అనుకోలేదు" అంది.

నవ్వుకున్నాడు.

ఏ తల్లి మాత్రం అలా అను కుంటుంది ? ప్రతి తల్లీ తన కొడుకు తాను గీచిన గీటు దాటకూడదు అను కుంటుంది.

నాన్న విషయం విని చాలా కోప్పడ్డారు.

వంశ పరువు ప్రతిష్ఠలు గూర్చి కలవపడ్డన్నారు. కట్నమైనా, వియ్యమైనా సమానమైన అంతస్తులోనే జరగాలన్నారు. ఇంకా ఏవేవో చెప్పారు.

అదొక పెద్ద సమస్య అయిపోయింది.

చివరికి అమ్మ అంది: "మువ్వు నీత

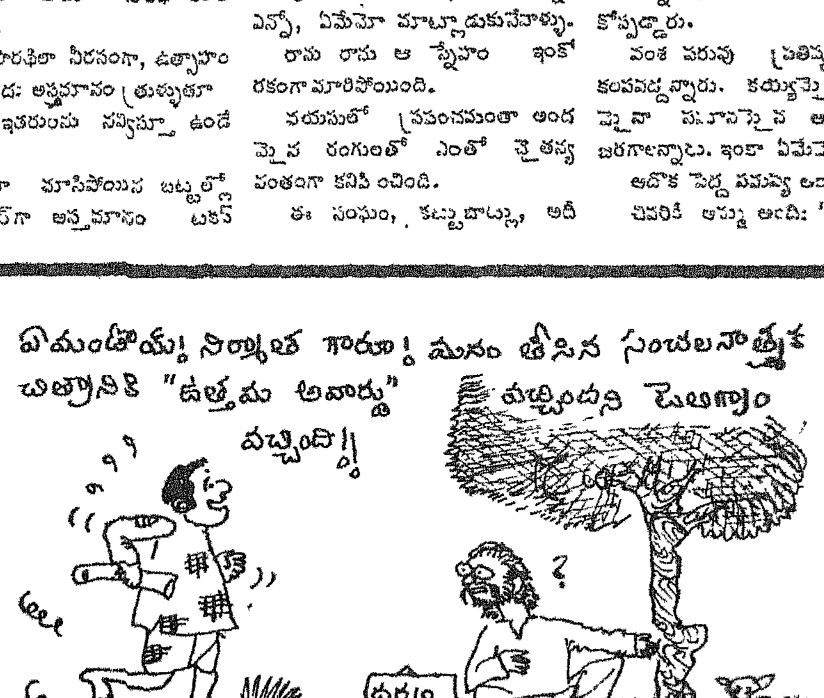

ఆ అమ్మాయిని చేసుకుంటే నేను ఆత్మహత్య చేసుకుంటాను."

పిచ్చిగా నవ్వుకున్నాడు.

అనుపమతో పరిచయం పెంచుకోక పూర్వం ఇవన్నీ ఎందుకు ఆలోచించ లేకపోయాడు తను ?....

అవును ! ఆలోచించవలసింది. కాని, ఆ వయస్సు అలాంటిది కాదు. వయసుది !..... కాని, ఆ ఒక్క తప్పువల్ల ఇప్పుడు ఎంతమంది బాధపడుతున్నారు !

బయటికెళ్ళడం మానేశాడు.

అది తన పిరికితనమే కావచ్చు.

పెళ్ళి ఇంకో మూడు రోజు లుండనగా అనుపమ దగ్గర్నుండి ఉత్తరం వచ్చింది.

ఉత్తరం చాలా క్లుప్తంగా ఉంది. దాని సారాంశం....

"అనుపమ గర్భవతి...."

అప్పుడైనా తను సాహసం చెయ్య వలసింది. పిరికితనం. విషయం తెలుసు కున్న తర్వాత ఇంకా దిగజారిపోయాడు. ఆ ఉత్తరానికి జవాబివ్వకుండా మౌనంగా ఉండిపోయాడు.

పెళ్ళయిపోయింది.

విశాల కాపురానికి వచ్చింది.

కాని, అనుపమకు తను చేసిన అన్యాయం అస్తమానం గుర్తుకు వచ్చేది.

ఫలితంగా విశాలను సుఖపెట్టలేక పోయాడు.

సంగతి తెలిసిన విశాల పెదవి విప్పి ఏమీ అడిగేదికాదు. కాని, తనలో తనే కుళ్ళిపోయేది.

ఆ తర్వాత ఎవరో చెప్పగా తెలిసింది. అనుపమ గర్భవతి అని తెలుసు కొని తల్లి తండ్రులు చాలా బాధ పడ్డారట. ఒక్కతే కూతురు. ఎక్క డికో తీసుకెళ్ళి రహస్యంగా పురుడు పోస్తే అనుపమ అయితే దక్కలేదు గాని, కొడుకుని మాత్రం విడిచి వెళ్ళిపోయిందట.

మాస్టారుకు అనుపమ తప్ప ముందూ వెనకా ఎవ్వరూ లేరు.

తండ్రి ఎవరైనా కాని, ఆ పిల్లాడు మాత్రం అనుపమ కొడుకు. అనుపమ బ్రతికి ఉంటే ఆ సమస్య ఎలా ఉండేదో కాని, ఇప్పుడు అనుపమ లేదు. పిల్లాడిని ఎవరి చేతిలోనో అనాథగా పెంచడం ఇష్టం లేకపోయింది. పోనీ, ఆడపిల్ల కూడా కాదు, ముందు ముందు ఎన్నో సమస్యలు ఎదురవు తాయి అనుకోటానికి. పుట్టింది మగ పిల్లాడు. ఏదోవిధంగా బతక్కపోడు. పైగా వాడు పెద్దయ్యేవరికి సంఘం ఎలా మారిపోతుందో ? అనుకొని

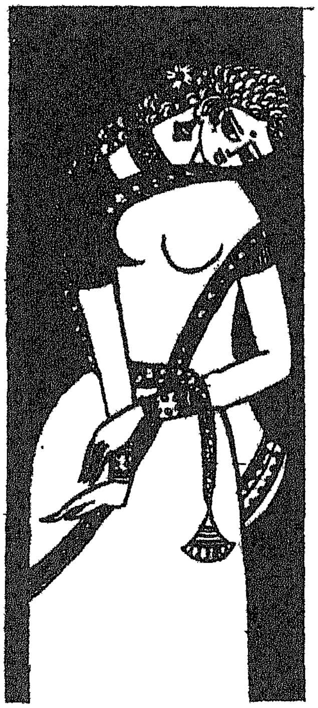

పూలజడ

చిత్రం—ఇ. గోపాలరావు (పాలకొల్లు)

ధైర్యంచేసి ఆ పిల్లాడిని వెంట తెచ్చు కున్నారు.

విషయం తెలుసుకున్న రంగనాధం చాలా బాధపడ్డాడు. ఒక విధంగా చాలా సంతృప్తి కూడా పడ్డాడు.

తర్వాత విశాలకు ఒక అమ్మాయి పుట్టడం, పురిట్లోనే పోవడం జరిగింది. తర్వాత మళ్ళీ గర్భవతి కాలేదు. దగ్గర దగ్గర పదిహేను ఏళ్ళు విశాలతో కాపురం చేసినా, విశాలమీద తనకు ప్రత్యేకమైన ప్రేమాభిమానాలు ఎప్పుడూ కలగలేదు. అదే చింతతో పాపం బాధపడుతూనే చనిపోయింది విశాల.

ఇటు ప్రేమించిన స్త్రీకి, అటు పెళ్ళాడిన అమ్మాయికి—ఇద్దరికి అన్యా యమే చేశాడు.

"నా" అనేవారు లేకుండా ఒంటరిగా మిగిలిపోయాడు. తను పోతే ఇంత ఆస్తికి వారసుడు ఎవరవుతారో అని అనుకునేవాడు. అనుపమ కొడుకు కోసం విచారించాడు. అప్పుడే మాస్టారు దంపతులు ఆ ఊరు విడిచిపెట్టి వెళ్ళి పోయారని తెలిసింది. కాని, ఈరోజు సారథిని చూస్తుంటే అనుపమ కొడుకు ఇతడే కాబోలు అనిపించింది.

సర్టిఫికెట్లు తీసుకుని అడ్రసు చూస్తే మాస్టారి పేరు కనిపించింది. ఇక తను ఒంటరివాడు కాదు. తనకూ 'నా' అనే మనిషి ఒక డున్నాడు అను కుంటుంటే చెప్పలేనంత సంతోషంగా ఉంది.

ఇంత ఆస్తికి వారసుడు కావలసిన సారథికి ఆ గుమాస్తా ఉద్యోగం చెయ్యడం ఏం ఖర్మ... అందుకోసం లిస్టులోనుంచి సారధి పేరు తీసేశాడు.

మరుసటి రోజు ప్రొద్దున మాస్టారు వాళ్ళ ఊరికి వెళ్ళి సంగతంతా చెప్పి, ముగ్గుర్నీ తనవెంట తెచ్చుకోవా లనుకున్నాడు.

ఆ రోజు రాత్రి ఎప్పుడూ లేనంత హాయిగా నిద్రపట్టింది.

* * *

రంగనాథం గారికి మాస్టారుగారి ఇల్లు కనుక్కోవడం అంత పెద్ద కష్టం కాలేదు.

ఇల్లు చాలా చిన్నది. పెంకుటిల్లు. ఇంటి ముందు చాలా మంది జనం గుమి గూడి ఉన్నారు.

"ఏమై ఉంటుందా?" అని ఆశ్చర్య పడుతూనే ఇంటి ముందు నిలబడి లోపలికి తొంగి చూశారు.

ఇంటి ముందు వసారాలో చాపమీద పెట్టబడి ఉంది సారథి శరీరం.

చూస్తున్న రంగనాథం గారికి రక్తం గడ్డ కట్టుకు పోయినట్లనిపించింది.

ఇలా ఎందుకయిందో కూడా అర్థం కాలేదు.

ఎవరో అంటున్నారు:

"పాపం! ఉద్యోగం దొరకలేదట. ఆత్మహత్య చేసుకున్నాడు. అయినా, ఈ కాలం పిల్లల్లో తొందరపాటుతనం ఎక్కువయి పోయింది. ఈ రోజు కాక పోతే రేపు వచ్చి ఉండేది. ప్చ్! ఏమిటో!"

షాక్ కొట్టినట్లయి తిరిగి చూశారు.

"సారధి ఆత్మహత్యకు పరోక్షంగా తనే కారకుడా?"

అచేతనంగా నిలబడి పోయిన రంగ నాథంగారి చేతిలో ఎవరో ఏదో పెట్టారు.

తిరిగి చూసే లోపలే మాస్టారు మనుష్యులను తొలగించుకొని దూరంగా వెళ్ళి పోతున్నారు.

చేతిలో మడత పెట్టిన కాగితం.

చేతిలో ఉన్న కాగితాన్ని, దూరంగా వెళ్ళిపోతున్న మాస్టార్ని మార్చి మార్చి చూశారు.

చివరికి బయటికి వచ్చి కారులో కూర్చున్నాక కాగితం తెరిచి చూశారు.

"అమ్మమ్మకు,

సంఘాన్ని ఎదిరించి, ఏదో చేద్దా మనుకున్న తాతయ్య అమ్మ విషయం లోను, నా విషయంలోను ఓడిపోయారనే చెప్పాలి. ఆ రోజుల్లో మామూలు ఆడ పిల్లల్లాగే అమ్మకూడా ఏ పదిహేనవ ఏటనో పెళ్ళి చేసి ఉంటే అమ్మ జీవితం అలా ముగిసి ఉండేది కాదు. నా జన్మకు కారకులూ అయ్యేది కాదు. ఇంకా నా విషయంలో ఆ రోజే ఎక్కడో వదేసి వచ్చి ఉంటే, అందరు అనాథల్లాగే ఏ మాత్రం ఆలోచనలూ, ఆశయాలూ లేకుండా పెరిగి ఉండే వాణ్ణేమో. కాని, నా చుట్టూ ఉన్న సభ్య సమాజంలో పెరుగుతూ, నా పుట్టుకను వాళ్ళందరూ వేలెత్తి చూపిస్తుంటే ఓ ప్రక్క వదిగి పోతూ, ఇంకో ప్రక్క ప్రపంచం మీద నా జన్మకు అలా కారణమైన తలి దండ్రులమీద చెప్పలేనంత కసి, అసహ్యం పెంచుకున్నాను. ఇన్నాళ్ళూ నాకు తల్లితోబాటు తండ్రి కూడా లేడనే అనుకున్నాను. కాని, ఈరోజు ఇంట ర్వ్యూలో అతణ్ణి చూశాక నాకు తండ్రి ఉన్నాడేమో అనిపించింది. అతణ్ణి చూస్తూ ఉంటే నాలోని రక్తం ఉరకలు వెయ్య లేదు. ఇన్నాళ్ళూ తండ్రి లేకుండా నేను పడిన క్షోభఅంతా జ్ఞప్తికి వచ్చి, తండ్రి అంటే ఉన్న అసహ్యాన్ని మరింత ఎక్కువ చేసింది. నేను ఇంటర్వ్యూలో బాగానే చేశాను. న్యాయంగా చూస్తే నాకు ఆ ఉద్యోగం వస్తుందనే అనుకున్నాను. కాని, అతను నా తండ్రి అని నేను అను కుంటున్న అతనికి— నేను తన ఆఫీసులో పనిచేస్తూ అస్తమానం అతనికి కనిపిస్తూ ఉంటే అతను చేసిన పాపం గుర్తుకు వస్తుంటుందేమో. అందుకేనేమో మిగతా ముగ్గురి మెంబర్ల కళ్ళలో నేనంటే కన్పించిన అభిమానం అతని కళ్ళలో నాకు కన్పించలేదు. నాకు ఉద్యోగం రాకపోవటానికి అతనే కారణమయి ఉండ వచ్చు. ఏ కారణమైనా ఈ జీవితానికి, సంఘానికీ ఎదురీదలేక చాలా అలసి పోయాననే చెప్పాలి.

మిమ్మల్ని ఈ వయసులో ఆదుకోక పోగా, పెడుతున్న క్షోభకు క్షమించాలి.

నీ మనుమడు...

—సారథి".

తన సంతోషం ఎట్టుమని పది గంటలయినా నిలవలేదు. తను మరీ ఒంటరివాడై పోయాడు.

కారు బీచి రోడ్డుమీదుగా పోతూంది.

దూరాన సముద్రంలో కెరటాలు లేచి లేచి పడుతున్నాయి.

ఎంతో ఆవేశంగా లేచినా, కొన్ని కెరటాలు దరి చేరకుండానే మధ్యలోనే విరిగి పోతున్నాయి.

అటువైపు చూస్తున్న రంగనాథం గారు విరక్తిగా నవ్వుకున్నారు. "కొన్ని జీవితాల ముగింపే అలా ఉంటుంది కాబోలు" అనుకుంటూ.

★